

25.05.2021

Asia/9

§ 277

Raitioteiden pysäkkien ja jalankulkijaylitysten kehittämistoimenpiteet

HEL 2020-011265 T 08 02 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä

- liitteen 2 mukaiset jalankulkuylitysten ja raitiotiepysäkkien kehittämisen periaatteet raitioliikenteen kehittämisessä ja katuhankkeiden suunnittelussa.
- VAROVA-jalankulkijaopastimien käytön ohjeellisena noudatettavaksi raitioliikenteen kehittämisessä.
- liitteissä 3 ja 4 esitetyt heti mahdolliset muutokset.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikenneinsinööri Anton Silvo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anton Silvo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 Raitioteiden pysäkkien ja jalankulkijoiden kehittämistoimenpiteet-raportti
- 2 Liite 2 Raitiotien ylityspaikan toteuttamisperiaatteet
- 3 Liite 3 Ylityspaikkojen toimenpiteet
- 4 Liite 4 Raitiotiepysäkkien toimenpiteet
- 5 Liite 5 Kannanotot

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kaupunginhallitus hyväksyi raitioliikenteen kehittämisohjelman 19.3.2018. Kehittämisohjelman tavoitteina on parantaa kantakaupungin raitioliikenteen nopeutta, sujuvuutta, luotettavuutta ja häiriöttömyyttä. Ohjelman toimenpiteitä ovat mm. raitioteiden infrastruktuurin, liikennevalo-ohjauksen sekä liikennöinnin käytäntöjen kehittäminen.

Tämä toimenpidekokonaisuus on osa raitioliikenteen kehittämisohjelman toimeenpanoa. Se sisältää toimenpiteet kantakaupungin pysäkkiverkon sekä raitioverkon jalankulkijaylitysten kehittämiseksi.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 10.12.2019 jalankulkijoiden kadunylitysjärjestelyjen suunnitteluperiaatteet, jotka mahdollistavat suojattomän ylityspaikan toteuttamisen uudenlaisena jalankulkijaylityksen tyyppinä.

Vuorovaikutus

Toimenpidekokonaisuus oli nähtävänä Kerro kantasi-palvelussa marraskuussa 2020, jossa siitä annettiin 847 kommenttia. Kommenteista pääosa liittyi pysäkkijärjestelyihin. Lisäksi saatiin kannanotot Helsingin vammaisneuvostolta, kahdelta kaupunginosayhdistykseltä sekä Eläkeläisten Helsingin aluejärjestöltä (liite 5). Toimenpide-ehdotuksia ja ylityspaikkojen periaatteita on tarkistettu saadun palautteen perusteella. Palautteesta vahvasti noussut kanta raitiotiepysäkkien hyvän saavutettavuuden tärkeydestä on lisäksi ollut lähtökohtana toimenpide-ehdotuksia suunniteltaessa.

Raitiotien ylityspaikat

Raitiotien ylityspaikka on jalankulkijaylitys, jossa jalankulkija väistää raitiovaunua raitiotien kohdalla. Ylityspaikan tarkoitus on lisätä raitioliikenteen sujuvuutta vähentämällä ylimääräisiä pysähdyksiä. Ylityspaikan turvallisuus perustuu siihen, että raitiovaunua kuljetetaan näköhavainnolla ja kuljettajalla säilyy varovaisuusvelvollisuus muita kadunkäyttäjiä kohtaan. Ylityspaikkaan tehdään tarvittaessa varoitusmerkinnät ja porrastus suojatiehen nähden.

Toimenpideohjelmassa on määritelty periaatteet ylityspaikkojen toteuttamiselle ja esitetään 41 heti mahdollisen ylityspaikan toteuttamista kantakaupungin raitioverkon alueelle. Lisäksi esitetään kolmen suojatieylityksen poistamista. Näiden lisäksi on tunnistettu muiden hankkeiden yhteydessä mahdollisesti toteutettavat ylityspaikat ja poistettavat ylitykset.

Varova-jalankulkijaopastimet

Varova-jalankulkijaopastin on jalankulun sujuvuutta lisäävä liikennevalotyyppejä, joka on ollut koeluontoisessa käytössä kolmessa kohteessa kantakaupungissa. Toimenpideohjelmassa on tunnistettu kohteet, joissa opastimen käyttöä voidaan laajentaa uuden liikenteenohjauslaitteiden käytöstä annetun asetuksen myötä. Kahdessa kohteessa opastin voidaan ottaa käyttöön hyvin pienin muutoksin.

Raitiotiepysäkkien järjestelyt

Kantakaupungin raitiotiepysäkkien järjestely- ja parantamistarpeet on selvitetty. Muutosten tarkoituksena on parantaa pysäkkien palvelutasoa, mahdollistaa pikaraitioliikenne, vähentää palvelualueiden päällekkäisyyttä ja nopeuttaa liikennettä. Kantakaupungin raitioverkolla tavoitellaan keskimäärin noin 300-500 metrin pysäkkivälejä, mutta myös tätä lyhyemmät ja pidemmät välit ovat mahdollisia olosuhteista riippuen.

Heti mahdollisina toimenpiteinä esitetään seitsemän raitiotiepysäkin parantamista ja seitsemän pysäkin poistamista käytöstä. Lisäksi on tunnistettu mm. katuremonttien ja raitiotiehankeiden yhteydessä mahdollisesti tehtävät muutokset pysäkkeihin.

Parannettavat pysäkit ovat Kolmikulma, Sturenkatu, Alppila, Töölön tulli, Jalavatie, Kuusitie sekä Tilkka. Poistettavat pysäkit ovat Hietalahdenkatu, Köydenpunojankatu, Kirurgi, Ulkoministeriön keskustan suunnan laiturit, Mastokatu, Kellosilta sekä Pyöräilystadion.

Vaikutukset

Ylityspaikkojen ja pysäkkijärjestelyiden vaikutuksia liikenteen nopeuteen ja sujuvuuteen seurataan kokonaisuutena. Kunkin yksittäisen toimenpiteen vaikutus on pieni. Raitioliikenteen kehittämissuunnitelman toimenpiteenä otetaan käyttöön raitioliikenteen suorituskykymittaristo, jolla seurataan liikennöinnin tunnuslukuja paikannusdataan perustuen.

Heti mahdolliset pysäkkien poistot nostavat raitioverkon keskimääräisen pysäkkivälin 380 metristä 400 metriin. Tulevaisuudessa, kaikki tunnistetut pysäkkijärjestelyt ja kantakaupungin rataverkon laajennukset huomioiden, keskimääräinen pysäkkiväli kantakaupungissa nousee noin 450 metriin. Nykyisen raitioverkon vaikutusalueella keskimääräinen linnuntie-etäisyys alueen rakennuksilta lähimmälle raitiopysäkillä kasvaa toimenpiteiden vaikutuksesta 9 metrillä 228 metriin.

Toteutus ja kustannukset

Toimenpidekokonaisuudessa esitetyt heti mahdolliset toimenpiteet toteutetaan kokonaisuuksina liikenne- ja katusuunnittelupäällikön viranhaltijapäätösten nojalla 1-2 vuoden kuluessa. Töölöntullin pysäkin jär-

25.05.2021

Asia/9

jestelyistä ja ylityspaikoista laaditaan katusuunnitelma. Raitiotien ylityspaikasta laaditaan tyyppiirustus ennen kohteiden toteutusta.

Muihin hankkeisiin liittyvät toimenpiteet toteutuvat niiden yhteydessä ja toimenpidekokonaisuuden periaatteet ja ehdotukset huomioidaan niissä ohjeellisesti. Hankkeista on voitu jo tehdä päätöksiä tai niiden suunnittelu voi olla vielä kesken.

Heti mahdollisten toimenpiteiden toteutuskustannukset ovat seuraavat:

	euroa
Töölöntullin parantamistoimenpiteet	280 000
Poistettavat pysäkit	140 000
Parannettavat pysäkit	400 000
Ylityspaikat	50 000
VAROVA-opastimet	45 000
yhteensä	915 000

Pysäkkien poistaminen vähentää rataverkon ylläpitokustannuksia noin 45 000 euroa/v ja liikennöintikustannuksia noin 200 000 euroa/v. Toimenpiteet vähentävät yhdessä muun kehittämistyön kanssa liikennöintikustannuksia enemmän pitkällä aikajänteellä, kun raitiolinjoilta voidaan nopeutumisen vuoksi vähentää kierrossa olevia vaunuja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anton Silvo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 Raitioteiden pysäkkien ja jalankulkijoiden kehittämistoimenpiteet-raportti
- 2 Liite 2 Raitiotien ylityspaikan toteuttamisperiaatteet
- 3 Liite 3 Ylityspaikkojen toimenpiteet
- 4 Liite 4 Raitiotiepysäkkien toimenpiteet
- 5 Liite 5 Kannanotot

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano